

MAGYAR KURIR

MDCCCXV-dik

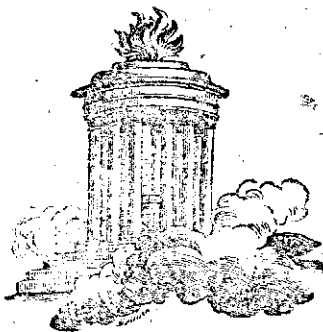
ESZTENDŐRE

Dr. Decsy Sámuel

és

Pántzél Dániel

által.

I. Féléstendő.

Bétsben 1815.

Nyomtatattott Nemes Haykul Antal beűivel.

J. J.
Zeitung
832

BCU Cluj / Central University Library Cluj

E. 140

MAGYAR KURIR

A' FELSÉGES CSÁSZÁR ÉS APOSTOLI KIRÁLY KE-
GYELMES ENGEDELMÉBŐL.

Indúlt Bétsből, Kedden, Januárus 3-dik napján, 1815-dik esztendőben.

Olasz Ország.

A' Diarío Romano Olasz Országi újság leveleknek 7-dik Decemberi darabjában egy név nélkül való levél van intézve a' Párisi Journal des debats Frantzia közönséges újság leveleknek írójához, mellynek rövid foglalatok ide megyen ki: A' múlt November 5-dik napján szerentsém volt egy hosszú levelet írni kigyelmednek, mellyben arra kértem kigyelmedet, hogy azt a' maga újság leveleibe iktassa be. Semmi egyéb tselom annak írásában nem volt, hanem hogy kigyelmedet arról meggyőzzem, hogy a' Hetruriai Királyné Fels. Attya ellen soha sem panaszkodott, Egyszersmind azt is tudtára kívántam a' Publikumnak adni, mit nem mivel IV. Károly Spanyol Országi Király az el múlt viszonytassággal tellyes időkben, és mennyire szíven viselte a' Spanyol nemzetnek javát és boldogságát. Most, a' midőn fent említett levelemet ismét megolvastam volna, egy helyen olly kifejezéseket találtam, mellyeknek a' Publikum az én tselommal magyarázatot adott — Én mindennél jobban tudom az én gondolatimat, és a' vagyok, a' ki azokat leg jobban meg tudom magyarázni, és mind a' Publikumot, mind Kigyelmedet a' kétségeskedéstől megszabadíthatom.

Arra való nézve hidje el Kigyelmed hogy IV. Károly a' maga Fels. fiát VI. Ferdinándot maga törvényes successorának, és a' Spanyol korona igaz örökösének lenni megesmérí, 's arról meg van győzöttetve, hogy ő Felsége mindent megnyer, a' mit tőlle kívánhat — Valamit én előbbi írásomban e' tárgyról szóllottam, egyébre nem czélozott, hanem hogy azon nemes gondolatokat, mellyek IV. Károly volt Spanyol Királyt mindenkor és még akkor is lelkesítették, a' midőn Kigyelmed azt hitte, hogy Eő Felsége más Európai uralkodó Fejedelmekhez folyamodott volna.

A' Fels. Spanyol Királyné, IV. Károly volt Spanyol Királynak hitves társa Ludovika született Pármai Hertzeg Aszszony azon sulyos nyavalájából, mellybe a' múlt November hónap kezdetében esett vala, már meggyógyúlt. Ezen ohajtott dolognak megindoeplésére, a' miképen az Olasz Országi újság levelek hirdetik, a' Királyi familia fényes innepet tartott, mellyen a nevezetesebb Kardinálisok, Pap urak és Romai Princzek is jelen voltanak. Ezen alkalmatossággal maga IV. Károly Király violoncsellon jádzott, és a' Caninoi hertzeg pedig (Bonaparte Lucian) a' maga leg újabb versezetjei közzül, égynehányat fel olvasott, 's annál fogva nagy gyönyörűséget szerzett a' jelen volt személyekben — Róma városában mind jobban jobban

szaporodik a' tekintetesebb, és fő rangú személyeknek száma.

Helvétziai Republica.

Az úgy nevezett Allgemeine Zeitung Német országi újság levelek, szerint a' Gortorpi Gróf, (így nevezeti magát IV. Gustáv Adolf Svédial Ex-Király), a' múlt December 21-dik napján Bazalbe menvén, a' vad ember nevezetű vendégfogadóba szállott bé. Ugy láttuk, hogy egy darabig ott fog múlatni, mellyen a' szükölködő szegény emberek nagyon örvendenek, a' kiket soha magaelől üresen és vigasztalás nélkül elől elbocsátani nem szokott — Bonaparte József és Lajos, abban a' kastélyban, mellyet nem régiben Nyon városa szomszédságában magoknak vettek, és Prangisnak nevezetik, gazdag vendégséget adtak, mellyben az asztali edények ezüstből, a' hemvavéők pedig aranyból valók voltak.

A' Helvétziai közönséges gyűlésben, melly a' múlt Dec. 14-ik napján kezdődött, olly tudósítást olvastattak fel, mellyet azon Republicának a' Béisi Congressusban lévő Követjei Dec. 7-dik napján küldöttek a' Republica dolgában a' megvizsgálás végett. Ezt a' tudósítást egy Commissióra bízta a' közönséges gyűlés a' megvizsgálás végett. Arról is tudósította ez a' követség a' Helvétziai Sz. Társaságot, hogy a' múlt Dec. 1-ő napján közönséges audientzian volt a' Felső Pruszziai királynál. — A' múlt Dec. 12-dik napján egy Freyburgi kereskedőnél hét mázsa puskapor találtatott és confiscáltatott, mellyes 6 lopva vitt oda bé.

Északi Amerika.

A' múlt Dec. 29-dik napján, az 52-dik szám alatt költ M. Kurirnak 293-dik lapján, a' nem régiben fejtaláltatott új világnak történiáját közlöttük Érd. Olvasóinkkal; most azon történiát folytatni kötelességünknek tartjuk.

Az Osage folyóvíz mellett egy vad nemzet lakik, melly a' maga nevezetét vagy azon folyóvíztől, vagy ez a' folyóvíz ezen vad nemzettel költsönözte. Azonközben bízható, hogy ezen nevezetet a' Prantzia kereskedőktől vette, mivel mind magok közt, mind szomszédjaiktól Wasbasasoknak nevezetnek. Az ő számok 12 — 13 száz hadi emberre tétetődik, 's három törökre osztattatik fel, ugymint a' nagy Osage-ekre, kiknek száma, ötszáz hadi emberre tétetik, és az Osage folyóvíz déli partján egy faluban laknak; a' kis Osage-ekre, ezeknek száma fél annyi, az ő lakóhelyek az elsőbektől hat mért földre fekszik, és az Arcansasokra, a' kik a' két elsőbb rendnek colóniáiból állanak, és mint egy 600 hadakozó emberre mennek. Ezek az utolsóbbak egynéhány esztendővel ennekelőtte az elsőbektől elváltván a' Vermillion folyóvíz mellett telepedtek le.

Ezek az Osage-ek igen szép ábrázatú és növésű emberek, sok hadi talentumokkal bírnak; de mivel falukon laknak, és a' földművelést gyakorolják, nem olly hajlandok a' hadakozásra mint az ő éjszaki szomszédjai, a' kik a' stutzokkal jól tudnak bánni, 's azokkal csak nem mindenkor győzedelmeskednek ellenségeiken. Közönségesen azt hiszik, hogy ennek a' nemzetnek letelepedésére egy tsiga szolgáltatott alkalmatosságot, a' melly az Osage partjain tsendességben élt mind addig, míg azt a' nagy árvíz a' Missouri folyóvízhez alábbvitte, 's ott annak partján a' levegőég alatt hagyatott. Végtére ez a' tsiga a' nap melegségének segítségével egy emberhez ment, de a' maga természetének változása miatt eredeti lakhelyét el nem felejtette. Utazásában sok éhséget és laukatságot szenvedett, de szerentséjére egy nagy lélek jelelt meg, a' melly nékie kéz ívet és nyilat adott kezébe, és megtanította őtet miként kellyen a' vad állatot meg ölni, ehetővé tenni, 's magát annak bőrével be fe-

fedezni — Ekkor a' maga hazájához való útját elvégzette, de épen akkor, a' midőn a' nevezett folyóvízhez érkezett volna, egy kásztorral össze találkozott, a' melly nagy hűszkeséggel fölle azt tudakozta, ki légyen, és ki adott nékie hatalmat, őtet, tudni illik a' kásztort a' maga örökségében megháborítani? Erre az Osage ekként felelt: Az a' folyóvíz ő hozzá tartozik, mivel annak partjain lakott. A' midőn ekként vetélkedtek volna egymással, a' kásztor leánya oda érkezett, és azon ifju idegenért az atyánál esedezett; melly után az javasoltatott, hogy az Osage az ifju kásztorral házasíttassék össze, és familiájával egyetemben maradjon a' folyóvíz birtokában — Az Osage reá állott a' javaslásra, és ezen szerentsés egyesülésből vették az Osagek a' magok eredeteket, a' kik mindenkor mély tisztelettel viseltettek az őseik eránt, és soha el nem űztek a' kásztorokat, attól félvén, hogy azoknak megölettetések által, az attyokfiát e' világból ki irtották volna. Azon időpontjától fogva jobban jobban nevedett, és nagyobb betsületben tartatott a' kásztorral való kereskedés.

„A' mi táborunk, így szólnak az oda való tudósítások, mint egy három mértföldre fekszik, a' régi Maha falutól. A' mint nekünk beszéllették, ezen nemzet közt irtóztatóképen uralkodott a' himlő; de senki sem tudja, miként ragadott ezen gonosz mételyes nyavala erre a' nemzetre, bihetőképen néhány fegyvert viselő emberek által. Eleinte nagyon hatalmas és hadakozó nép volt, de minek utánna észre vették volna, hogy az ő erejeken egy nyavalya diadalmaskodott, mellynek ellene nem állhattak, felette megboszszonkottak, faluikat meggyújtották, és sokan közülök feleségeiket, 's gyermekeiket megöldösték, hogy őket semmi gonosz ne érdekelhesse, és hogy mindnyájan jobb földre mehessenek. — Folytatását mászszorra.

Nagy Britannia.

A' múlt December hólnapi Londoni tudósítások szerint 5 feldmarsall, 116 Generális, 122 General Lajtnánt, 302 General Major, és 286 Oberster van a' Nagy Britanniai Armádánál — A' Feldmarsalok ezek: Fridrik a' Yorki Hertzeg, Edward a' Kenti herczeg, Ernest a' Cumberlandi herczeg: Adolf a' Chambridgei hertzeg, és Anthúr Wellington hertzeg — A' dragonyos és huszár Regimenteknek száma 25-re; a' Gyalogság és gárdák 104 regementekre, 's minden regement 21 batalionra tételik, mellyeknek tisztjeik Decemb. 25-dik napjáig egész fizetésen voltak — A' napnyugoti Indiai Regimenteknek száma 8-ra megyen; ide járulnak azok a' külömbkülömbféle Corpusok, mellyek részszerént a' jó reménység nevű hegyfokban részszerént Kanadában, Newfontban, 's más több szigetekben fekszenek — A' Német országi Legio két dragonyos három Huszár-Regementekből, és két battalion könnyű gyalogságból, 's nyolcz lineabattalionból állanak.

Hogy ha azoknak a' Speculansoknak, a' kik azt hirtelik, hogy a' N. Britanniai kormányzék, és éjszaki Amerika közt nem sokára békesség fog lenni, hitelt adhatnánk, e' szerént még Januarius 1-ső napjáig meg kellene ennek a' békességnek készülni. De ha meggondoljuk (így szólnak a' Londoni 10-bik Decembéri újságlevelek) hogy, mennyiszer repesdették az Európai, 's kiváltképen az Anglia Országi Journalisták, hogy ez a' békesség már tökéletességre ment, most nem minden szegletből jött tudósításoknak lehet hitelt adni. Azonban elég az ahoz, hogy a' Genti tudósítások azt erősítik, hogy a' múlt December 24-ik napján ez a' békesség végbe ment.

A' Frantzia Országi magános tudósítások azt tartják, hogy Anglus General Drummond, és az ő vezérlése alatt lévő Anglus hadi seregek a' többi hadi seregektől elvágattattak, és minuyájan hadi fogságba

estek: de a' Londoni későbbi tudósítások ezt a' birt megzáfolyják, es azt állitják a' Montreali tudósítások után, hogy az éjszakai Amériikai hadi nép nem is közelget a' N. Britanniai ármáda-hoz, és hogy Generál Drummond rövid idő múlva megfogja az Amérikahelieteket támadni.

Az Angliai királyi udvarnak a' Portugalliai királyi udvarhoz Brasiliába nevezetesen Rio Janeiroba küldött követe Canniug ur, noha tellyes erővel azon munkálódott, hogy ottan az Afrikai Negerekkel, vagy fekete emberekkel való otsmány kereskedést el törölhesse, és azt a' Státus tanáts gyűllésében is erősen sürgette, de végre nem hajthatta, sőt a' gyűllésnek végződése után nagy bidegség tapasztaltatott a' Portugalliai ministerek, és az Angliai követelek közt,

Későbbi Helvétziai Tudósítások.

A' Tigurumi Polgármesternek Eschernek halála után a' mult Dec. 16-dik napján a' nagy tanáts rendkívül öszvegyűllött, hogy mindjárt akkor új Polgármestert lehessen választani. Az első voksolásban mindjárt leg több voks ment a' régi Poigármesterre; de mivel ő világosan kimondotta, hogy azon hivatalt magára nem válalhatja, másodsor és harmadszor is voksra ment a' dolog. A' harmadik voksolásban Wysz David tanátsos urra, a' volt és még most is élő Polgármesterre esett a' voks, 182 vokssal. Ez az érdemes ur a' Tigurumi tanáts elölője Reinhard ur helyett a' ki a' Bétsi Congressusban vagyon, a' kánton gyűllésének elölője. Helyette Escher ur nevezetett a' Linthi dolgoknak folytatójává.

Az a' Helvétziai legénységéből álló re-

gement, mellyet ez a' Respublica a' szövetséges Belgiunnaak ígért vala, husz kompániából fog állani, mellyek közzül Tigurum 8, Schaffhausen 2, St. Gallen 2, Aargau 3, és Thurgauis 3 kompániát fognak kiállítani.

A' Solothurni kormányzék Roi tanátsos urat követségbe küldötte a' Lüzernben lévő Pápa Nuntiusához olly véggel, hogy mivel a' Freyburgi püspök meghalozott, a' Sz. Pápa Nuntiusától azt kérje és nyerje ki, hogy a' Solothurni püspökség egészlen választasson el a' Freyburgitól, és hogy azon püspökségnek végképen való organizatióig, egy adminisztrátor neveztesse ki, a' ki egyszersmind hirdesse ki ezt az elválasztást. Ennek az új püspökségnek adminisztrátiója vagy igazgatása a' Bázeli püspökre bízott.

Nápn nyugoti India.

Christoph Lee (másképen I. Henrik) fekete király egy manifestumot intézett a' maga jobbágyihoz, mellyben mind magát, mind minden jobbágyit arra kötelezi, hogy készebb halált szenvedni, mintsem a' Sz. Domingói uradalmat idegen hatalmaságnak engedni. Ugy hallatik, hogy nagyon készíti magát az ő ellené küldetett ellenséggel való szembe szállásra, és hogy már is öt ezer főből álló reguláris gyalog, és ezer öt száz főből álló lovas seregeket gyűjtött öszve. és ha a' szükség ugy kívánja, minden fegyverfogható jobbágyait öszve gyűjti, azoknak számok harmintz három ezerre reá mégyen; az ő temérdek kintse a' Henry nevezetű erősségben van, a' melly erősség egy magas, és megnemhágható hegycsúcs fekszik.

Dec. 31 dik napján adtak 100 Forint Huszas penzért 267 1/4 forintot Váltó-tzedelában. Egy Cs. aranyért 12 forintot 20 1/2 krt.